

پیام‌های جهانی یک مراسم ملی

تیم لاریان

وقتی یک اندیشه تکثیر می شود

عباس سلیمی نمین
پژوهشگر سیاست و تاریخ

یکی از خطاهای راهبردی قدرت‌های سلطه‌گر، این تصور است که با حذف فیزیکی یک شخصیت می‌توان مسیر یک اندیشه را متوقف کرد. تجربه‌های تاریخی اما بارها نشان داده است که ترور، بیش از آنکه پایان یک جریان باشد، آغاز مرحله‌ای تازه از حیات آن است. هر گاه شخصیتی که حامل یک گفتمان فکری، سیاسی یا فرهنگی است هدف ترور قرار می‌گیرد، جامعه او را دیگر صرفاً یک فرد نمی‌بیند، بلکه به نماد یک آرمان تبدیل می‌گردد. از همین جاست که دشمن، برخلاف هدف اولیه خود، نه تنها دستاوردی به دست نمی‌آورد، بلکه زمینه گسترش همان اندیشه را فراهم می‌کند. تجلیل گسترده مردم از مقام رهبر شهید نیز در همین چارچوب تحلیل می‌شود. این تجلیل صرفاً یک واکنش عاطفی یا احساسی نیست؛ بلکه اعلام این حقیقت است که اندیشه با حذف صاحب آن از میان نمی‌رود. ایشان در حافظه تاریخی ملت‌ها به الگوهای ماندگار تبدیل می‌شوند؛ الگوهای که نه تنها فراموش نمی‌شوند، بلکه مسیر فکری و عملی آنان بیش از گذشته مورد توجه قرار می‌گیرد و به مرجع برای نسل‌های بعدی تبدیل می‌شود. اگر تا پیش از شهادت رهبر معظم انقلاب، دشمن از نفوذ و اثرگذاری یک شخصیت احساس خطر می‌کرد و او را مانعی در برابر

منافع نامشروع خود می‌دانست، پس از شهادت ایشان با واقعیتی پیچیده‌تر مواجه خواهد شد. اکنون دیگر با یک فرد روبه‌رو نیست، بلکه با میلیون‌ها انسانی مواجه است که آن اندیشه را بازخوانی و بازتولید می‌کنند. به همین دلیل، حذف فیزیکی نه تنها از دامنه نفوذ آن شخصیت نمی‌کاهد، بلکه آن را چندین برابری می‌کند. رهنمودها، مواضع و جهت‌گیری‌های ایشان به الگویی برای رفتار اجتماعی و سیاسی جامعه تبدیل می‌شود؛ واقعیتی که طراحان ترور معمولاً از درک آن ناتوان هستند. شهادت، ویژگی دیگری نیز دارد؛ اینکه صداقت یک اندیشه را به اثبات می‌رساند. هنگامی که جامعه می‌بیند فردی برای باورها و آرمان‌های خود حاضر است از جان خویش بگذرد، رابطه مردم با آن اندیشه وارد مرحله‌ای تازه می‌شود. در این مرحله، پیوندی عاطفی، اعتقادی و ارزشی شکل می‌گیرد که بسیار عمیق‌تر از ارتباطی است که در دوران حیات آن شخصیت وجود داشت. این پیوند، به‌ویژه هنگامی که بر پایه آرمان‌های الهی، عدالت‌خواهی و استقلال‌طلبی استوار باشد، ظرفیت آن را دارد که تحولات اجتماعی را سرعت بخشد و اراده جامعه را برای مقابله با سلطه تقویت کند. حضور شخصیت‌های مذهبی، سیاسی و فرهنگی از کشورهای مختلف در آیین بزرگداشت رهبر شهید نیز نشانه دیگری از همین واقعیت است. این حضور بیانگر آن است که مرزهای جغرافیایی هرگز نتوانسته‌اند اندیشه‌های ریشه‌دار را محدود کنند. اندیشه

استقلال، عزت و مقاومت، زمانی که بر فطرت و کرامت انسانی استوار باشد، به یک جغرافیای خاص محدود نمی‌ماند و در دیگر ملت‌ها نیز مخاطب پیدا می‌کند. در حقیقت، از زمانی که سلطه‌گری قدرت‌های زیاده‌خواه در منطقه ما گسترش یافت، در برابر آن نیز اندیشه‌های شکل گرفت که بر بازگشت ملت‌ها به خویشتن، اعتماد به ظرفیت‌های داخلی و اتکا به توانایی‌های بومی تأکید داشت. این اندیشه بر آن است که اگر ملت‌ها در عرصه‌های علمی، اقتصادی، سیاسی و مدیریتی به توان خود تکیه کنند، می‌توانند روند سلطه‌گری را متوقف و استقلال واقعی خود را بازیابند. بزرگداشت شخصیت والا مقام رهبر شهید، صرفاً تجلیل از یک فرد نیست؛ بلکه فرصتی برای بازخوانی و بازتولید اندیشه‌های است که نمایشی می‌کند. هرچه مطالعه درباره دیدگاه‌ها، آرمان‌ها و تجربه‌های این شخصیت‌ها بیشتر شود، احتمال تبدیل شدن آن اندیشه به یک الگوی منسجم برای دیگر جوامع نیز افزایش می‌یابد. از همین رو، حتی در کشورهای دیگر، ارتباطات سیاسی یا فرهنگی محدودی با ایران داشته‌اند، این سرعت بخشد و اراده جامعه را برای مقابله با سلطه تقویت کند. حضور شخصیت‌های مذهبی، سیاسی و فرهنگی از کشورهای مختلف در آیین بزرگداشت رهبر شهید نیز نشانه دیگری از همین واقعیت است. این حضور بیانگر آن است که مرزهای جغرافیایی هرگز نتوانسته‌اند اندیشه‌های ریشه‌دار را محدود کنند. اندیشه

علی جناتی
وزیر سابق فرهنگ و ارشاد اسلامی

رهبر شهید؛ میراثی ماندگار در سیاست، مقاومت و تمدن‌سازی

رهبر شهید در نجف و کربلا و دفن در حرم مطهر حضرت رضا(ع)، جایگاه رهبر فقید را به عنوان یک مرجع دینی در جهان اسلام و بویژه در بین شیعیان جهان تثبیت کرده و حرم او را به یک مکانی برای زیارت و ابراز اراده وفاداران و علاقه‌مندان نظام جمهوری اسلامی تبدیل خواهد شد. رهبر حکیم و فرزانه انقلاب اسلامی در طول ۴۵ سال خدمت صادقانه در دوران ریاست جمهوری و رهبری نظام اسلامی، همواره با اشرف بر مسائل داخلی و خارجی و آینده‌نگری و شناخت و درک صحیح واقعیات زمانه، افق‌های آینده را مورد توجه قرار می‌داد. او با آگاهی بخشی به افکار مختلف جامعه و روشنگری نسبت به پوخته‌های دشمنان نظام جمهوری اسلامی، اندیشه استقلال‌طلبی، خودباوری و خودانگیزی را در بین شیعیان و توده‌های مردم نهادینه نمود و با شجاعت و شایسته‌ترین شکل هدایت کرد و در عرصه‌های گوناگون، به جایگاهی ممتاز در سطح منطقه و جهان ارتقا بخشید و در صحنه دیپلماسی سه اصل حکمت، عزت و مصلحت را مبنای تعامل سازنده و مؤثر با جهان قرار داد. او وحدت و بیداری اسلامی در میان ملت‌های مسلمان را مهم‌ترین مسأله جهان اسلام می‌دانست و با طرح گفتمان «تمدن نوین اسلامی» تلاش کرد تا مسیر تاریخی انقلاب را از سطح نظام سیاسی به سطح تمدن جهانی ارتقا دهد.

تدابیر وی برای تشکیل و تقویت نیروهای مقاومت در کشورهای اسلامی توانست بیداری اسلامی را در دنیای اسلام گسترش دهد و جهان اسلام را نسبت به جنایات و توسعه‌طلبی رژیم صهیونیستی آگاهی بخشد. بدون شک مقاومت قهرمانانه ملت ایران در طول جنگ چهل روزه را می‌توان نمثله آینده‌نگر و تدبیر آن رهبر شهید دانست که فرهنگ مقاومت در برابر دشمن را در جامعه ایران و کشورهای اسلامی تثبیت کرد. رهبر شهید انقلاب با عنایت ویژه به پیشرفت علمی و فناوریانه کشور و استقلال و آبادانی ایران همواره بر استفاده هدفمند از فناوری‌های نوین در حل مسائل کلیدی کشور تأکید می‌کرد. تقویت و تشکیل نهادهای تمدن‌ساز از جمله توسعه دانشگاه‌ها، تأسیس مدارس و دانشگاه‌های وابسته به حوزه‌های علمی، مراکز فرهنگی و اندیشه‌ساز و توجه به نهادهای علمی به عنوان مراکز تمدن‌ساز، بخش اصلی میراث فرهنگی رهبری است. رهبر فقید انقلاب ایران را هویتی ممتاز در جهان اسلام می‌دانست و برخلاف نگاه‌های ناسیونالیستی افراطی، ایران‌گرایی را در بستر اسلام ناب محمدی تعریف می‌کرد و تمرکز بر ایران به عنوان یک سرزمین تمدنی با ظرفیت‌های والای تاریخی، فرهنگی و اخلاقی، همواره یکی از ارکان مکتب فکری او بود. مسلماً نام آیت‌الله شهید سید علی خامنه‌ای به عنوان رهبری مقتدر و شکست‌ناپذیر در تاریخ سیاسی و حکمرانی ایران جاودانه خواهد ماند.

نمایش سرمایه اجتماعی و اعتبار بین‌المللی

محسن پاک‌یین
دیپلمات پیشین

این رویداد، افزون بر آنکه جایگاه جمهوری اسلامی ایران را در عرصه بین‌المللی تقویت می‌کند، زمینه‌های فراهم می‌آورد تا افکار عمومی جهان با نگاه دقیق‌تری به مردم ایران، ساختار حکمرانی کشور و اندیشه‌های سیاسی و دینی رهبر شهید بنگرند. طبیعی است که پس از این، توجه پژوهشگران دانشگاهیان، اندیشمندان علوم سیاسی و علمای دینی به تجربه حکمرانی جمهوری اسلامی و مبانی نظری آن بیش از گذشته افزایش یابد؛ تجربه‌ای که طی نزدیک به پنج دهه، با وجود فشارها، تحریم‌ها، تهدیدها و بحران‌های متعدد، توانسته استقلال و اقتدار کشور را حفظ کند. در تأیید این واقعیت، خاطره‌ای از دوران مأموریت دیپلماتیک در تایلند قابل تأمل است. در آن زمان، انجمن بوداییان آسیا که مجموعه‌ای از رویکردهای سیاسی و مطالعاتی به شمار می‌رفت، از من دعوت کرد تا درباره انقلاب اسلامی ایران و ساختار سیاسی آن سخنرانی کنم. پس از پایان نشست، دریافتیم که اعضای این انجمن مطالعات گسترده‌ای درباره قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و شیوه حکمرانی آن انجام داده‌اند. سخنگوی انجمن توضیح داد که آنان چهار انقلاب بزرگ جهان، یعنی انقلاب فرانسه، انقلاب کوبا، انقلاب شوروی و انقلاب اسلامی ایران را به صورت تطبیقی بررسی کرده‌اند. نتیجه مطالعاتشان این بود که فارغ از تفاوت‌های اعتقادی و فرهنگی، الگوی حکمرانی جمهوری اسلامی ایران می‌تواند

برای بسیاری از کشورها الهام‌بخش باشد؛ زیرا در رأس آن رهبری قرار دارد که وجود برخورداری از اختیارات گسترده سیاسی، به استبداد نمی‌گراید و با وجود دسترسی به امکانات فراوان، گرفتار فساد نمی‌شود؛ مسأله‌ای که به باور آنان در بسیاری از انقلاب‌های دیگر، سرانجام رهبران را به دیکتاتوری یا فساد کشانده است. واقعیت آن است که اگرچه برخی دولت‌های منطقه در مقاطعی سیاست‌هایی همسو با آمریکا اتخاذ کرده‌اند، اما اکثریت همسایگان ایران وارد مسیر تقابلی فراگیر با جمهوری اسلامی نشدند و تلاش برای ایجاد اجماع منطقه‌ای علیه ایران به نتیجه نرسید. این مسأله بیانگر آن است که ایران، علاوه بر برخورداری از توانمندی‌های دفاعی، در عرصه دیپلماسی منطقه‌ای نیز جایگاهی مؤثر و تعیین‌کننده دارد. روابط عمیق میان ملت‌های ایران و عراق، که در سال‌های اخیر با رخداددهای همچون راهپیمایی عظیم اربعین‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵، در پیان نشست، دریافتیم که اعضای این انجمن مطالعات گسترده‌ای درباره قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و شیوه حکمرانی آن انجام داده‌اند. سخنگوی انجمن توضیح داد که آنان چهار انقلاب بزرگ جهان، یعنی انقلاب فرانسه، انقلاب کوبا، انقلاب شوروی و انقلاب اسلامی ایران را به صورت تطبیقی بررسی کرده‌اند. نتیجه مطالعاتشان این بود که فارغ از تفاوت‌های اعتقادی و فرهنگی، الگوی حکمرانی جمهوری اسلامی ایران می‌تواند

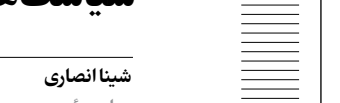

محمدصادق جوادی
عضو شورای مرکزی حزب اعتماد ملی

ساخت منبر به آن تکیه می‌داد، از فراق ایشان ناله سرداد. مولانا این روایت را با بیانی شاعرانه چنین توصیف می‌کند که «استن خانه از هجر رسول، ناله می‌کرد همچو ارباب عقول». این روایت، صرفاً حکایتی تاریخی نیست؛ بلکه نمادی از است آنست که هرگاه پیوندی بر پایه حقیقت، ایمان و عشق شکل گیرد، حتی جفا در فراق آن حقیقت به ناله درمی‌آید. بدیهی است که در چنین مرتبه‌ای، انسان‌های آگاه و حقیقت‌جو پیش از هر موجود دیگری، فقدان آن شخصیت را با تمام وجود احساس خواهند کرد. از همین منظر، اهمیت یک تشییع باشکوه تنها در گسترده‌ی جمعیت یا شکوه ظاهری آن خلاصه نمی‌شود، بلکه در توانایی آن برای ایجاد همدلی، همسویی و هماهنگی میان دل‌های حقیقت‌طلب در سراسر جهان است. اگر این همگرایی بتواند جان‌های مشتاق حقیقت را با آرمان‌ها و اندیشه‌های شهید پیوند دهد، آنگاه این مراسم به نقطه آغاز یک حرکت فرهنگی و تمدنی تبدیل خواهد شد؛ حرکتی که از مرزهای جغرافیایی عبور می‌کند و سرمایه‌ای معنوی برای آینده خواهد بود. در منظومه فکری انقلاب اسلامی، آگاهی بخشی، حقیقت‌جویی و استکبارستیزی همواره از مهم‌ترین اصول به شمار آمده است. تشییع رهبر شهید، تنها یادبود یک شخصیت نبود، بلکه محرکی بود برای زایش دوباره اندیشه‌های که بر عدالت‌خواهی، عزت، استقلال و دفاع از مظلومان استوار است. ملت ایران بارها نشان داده است که در بنگاه‌های تاریخی توانایی خلق صحنه‌های

بزرگ وحدت و همبستگی را دارد. از این رو این سرمایه اجتماعی نیز در چنین رویدادی به بهترین شکل نمایان شد. حقیقت، متعلق به همه‌گان است و سرمایه‌های معنوی که ملت نیز باید به صورت فراگیر و ملی حفظ شوند. هرگونه حرکت انحصارطلبانه می‌تواند از اثرگذاری چنین حرکت‌هایی بکاهد و دامنه نفوذ آن را محدود سازد. شهیدی که عمر خود را در مسیر آرمان‌های اسلامی و انقلابی سپری کرده است، تنها با نام و تصویر شناخته نمی‌شود؛ بلکه آنچه باید به جامعه و جهان معرفی شود، منظومه فکری، منش اخلاقی، شیوه زیست، نوع کنش اجتماعی، بینش سیاسی، ایمان، اخلاص و روحیه ایثار اوست. اگر این ابعاد به درستی بازخوانی و تبیین شوند، شخصیت او به الگویی الهام‌بخش برای نسل‌های آینده تبدیل خواهد شد و پیام او فراتر از یک مقطع زمانی، در حافظه تاریخی ملت باقی خواهد ماند. در نهایت، اگر آرمان‌های شهید و منویات رهبری، همراه با رفتار مسئولانه و آگاهانه بیرون این مکتب، به شکلی صحیح به جهانیان عرضه شود، حلقه‌ای مستحکم از همبستگی میان ملت‌های منطقه و حتی برخی دولت‌ها در مسیر عدالت اجتماعی و نظام‌مند شکل خواهد گرفت. این همان معنایی است که قرآن کریم از آن با عنوان «جبل‌الله» یاد می‌کند؛ ریسمانی الهی که انسان‌ها را به وحدت، همدلی و همبستگی دعوت می‌کند و اعتصام به آن، مایه اقتدار، انسجام و عزت امت اسلامی خواهد بود.

سیاست‌های محیط زیستی رهبر شهید؛ برای امروز و آینده

شبناز نصاری
معاون رئیس جمهور
و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

سیاست‌های ابلاغی محیط زیستی رهبر شهید در سال ۱۳۹۴؛ نقطه عطفی در سیاست‌گذاری‌های محیط زیستی کشور بود. ایجاد نظام یکپارچه ملی محیط زیست، مدیریت هماهنگ و نظام‌مند منابع حیاتی، جرم‌انگاری تخریب محیط زیست، تهیه اطلس زیست‌بوم کشور، تقویت دیپلماسی محیط زیست، گسترش اقتصاد سبز و نهادینه‌سازی فرهنگ و اخلاق محیط زیستی از جمله محورهای پانزده گانه سیاست‌های ابلاغی رهبر شهید است.

سیاست‌های کلی محیط زیست در حقیقت یکی از عالی‌ترین سطوح تعیین‌کننده خط‌مشی و سیاست‌های کلان کشور است. نگاه ویژه رهبری به «محیط زیست» به عنوان مسأله‌ای فرابخشی؛ این سیاست‌ها را به مثابه نقشه راهی جامع برای محیط زیست کشور قرار داد. سیاست‌هایی که نه فقط حوزه مجریه که سایر قوا و حتی نیروهای مسلح را نیز شامل می‌شد. از این رو ابلاغ این سیاست‌ها از سوی رهبری یک اتفاق بسیار مهم و ارزنده برای محیط زیست کشور بود. گرچه با گذشت بیش از یک دهه از ابلاغ سیاست‌های کلی محیط زیست، بخش‌های زیادی از آن اجرایی نشده، اما این امر نافی جامعیت، شمول

و کارایی آنها نیست و این سیاست‌ها همچنان راهبردی قوی در حل مسائل محیط زیست کشور محسوب می‌شود. چراکه در نظام مسائل محیط زیستی، هم راستایی میان قوه مجریه، مقننه، قضائیه و دیگر بخش‌ها مانند نیروهای مسلح، رسانه‌ها و آحاد مردم، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. از محورهای قابل تأمل در سیاست‌های ابلاغی رهبری، توجه به نقش بازر و اثرگذار مردم در حفظ محیط زیست است. گسترش سطح آگاهی، دانش و بینش محیط زیستی جامعه و تقویت مسئولیت‌پذیری اجتماعی در تمام سطوح و اقشار جامعه و به عبارتی جریان‌سازی اجتماعی برای بهبود وضعیت محیط زیست کشور از محورهای هوشمندانه

و دقیق در سیاست‌های ابلاغی محیط زیست رهبر شهید است که جا دارد با نگاهی موسع‌تر به آموزه‌ها و بیانات ایشان در موضوع حفاظت از طبیعت بدان پرداخته شود. تأکیدات رهبر شهید بر اینکه «محیط زیست مربوط به این دولت و آن دولت نیست و همه باید در حفظ آن تلاش کنیم»، «تخریب محیط زیست برای بزرگی است که آینده بشر را نابود می‌کند، بنابراین مسئولان مردم باید در مقابل آن بایستند»، «مسئولان برای ارتقای سطح آگاهی و حساسیت عمومی در رابطه با محیط زیست تلاش کنند»، «دستگاه‌های مسئول با دقت نسبت به اجرای قوانین مراقبت نمایند و قوه قضائیه با سازوکار مناسب به تخلفات محیط زیستی

رسیدگی کند» و بسیاری از نکته نظرات صریح و مؤکد ایشان در حوزه محیط زیست حاکی از ضرورت پرهیز از بخشی‌نگری در محیط زیست، اجماع و عزم ملی برای حفاظت از سرمایه‌های طبیعی و برخورد قاطع با تخلفات زیست‌محیطی است. امروز ما به پاس خون شهدای دو جنگ تحمیلی ناجوانمردانه بویژه رهبر شهید و با اتکا و پشتوانه سیاست‌های کلی محیط زیست، که کمک‌کننده عنوان سندی فراگیر و همه شمول باید مبنای فعالیت و محور همکاری نهادهای حاکمیتی، اجرایی و مردمی قرار گیرد، می‌بایست با باور و اعتقادی بی‌شک از پیش‌برای حفاظت از طبیعت ارزشمند این سرزمین تلاش کنیم.

پاسداشت مجاهدت

سیاسی

۱۶ تیر ۱۴۰۵
۲۲ محرم ۱۴۴۸

سال دوم
شماره ۹۰۶۶

Tuesday
7 July 2026
Vol 9066